

Jiir aniiñ: nyuuth puçlic

Na ca aniiñ jiir yic ka yin a ye col 'raan jiir' ('tenant') ku yin a bë ya cuat piny tén 'raan lej baai' ('landlord') rin ba ceñ anien de yic. A lëu aniiñ røm, a lëu ba ceñ yön njuëen ku a lëu ba ceñ yön koor ku anin kä aa lëu ba ke yok lökayukar, athörlék yiic wälä tē jem yin ke raan aguir yoot jiëer yic we teda ka ye yaac wei.

Wél cë mat albj jiir aniiñ

Na loi amat ka raan lej baai ku raan jiir aa athör è jiir thany rin bë kaam bï baai jiir yic njic, ku wëeu bë ya cuat piny ku nñ bë ya kueen ku ben wëeu è jiir kök cuat piny.

Na cë wët cë göt mat, ka raan lej baai a dhil raan jiir gäm wuj athör cë thany yic ku gëm athör è lëk rin bë raan jiir yith njek ku kä dhil njek looi njic.

Athör è jiir cë thany yic aa ye löj koc mac thün bë theek yic. Amat a lëu bë looi dhöl ka rou.

A lëu bë **kaam teem** rin kaam bï raan ceñ njic (cémén pëy ka 6 wälä pëey 12). Na wic ba kök ka nñ këc thök, ka yin a lëu bë yï cool wëeu ben baai wiëc wei, wëeu ben raan dä köök thün ku a lëu bë yïn ya cool wëeu è jiir yet kööl yok raan bë yot jiir yic. Na wic wälä wic raan lej baai bë amat dëd ci ben thany të ci amat tök thök, ka kuat raan tök këm kun a dhil njek gät ka nñ 28 njoot rin bë njic lon bï raan jiir kök. Na cïn raan cë gät bë wët kök lueel ka jiir a bë la tuej ka ye jiir cïn kaam cë teem.

A lëu ba ceñ ka cïn **kaam è jiir cë teem**. Na wic ba kök ka yin a dhil raan lej baai gät ka rin bë njic lon köök yïn (a lëu ba nñ 21 wälä nñ thöön röt ke wëeu cë cuat piny gam). Raan lej baai a lëu bï gät bï kuën nñ bïn baai pät yic të wic yen yeen (a lëu bï nñ 60 të lej yen wët töu wälä nñ 90 të cïn yen wët töu cupcupic).

Köök bin köök aniiñ yic

Raan lej baai a dhil yï gäm wuök ka rou athör cëeth baai. Na lej kë ye tñj cë dök wälä kë cë riäak ka gät athör cëeth baai yic. Na ca të rëer yot thün gät piny, ka yin a dhil wuök ka rou thany yiic. Gäm wuön tök raan lej baai ku muk wuön tök. Kocaa cuur rin bïk tén rëer thün kööl è kök njic ku nyoothkä akörlrial.

Raan lej baai a dhil yï lëk (cémén a lëu bï gäm athör è lëk) rin ba kä baai njic (cémén të ye njany alir). Kä rëer yot aa dhil gät piny athör è amat è jiir aniiñ yic.

Raan lej baai a dhil yot jiëer yic wei ka cë yot kanj guir yic apath, kun a ye yön theer ka duk njoth ka bë thöön ke yön Yam. Ku raan jiir yot yic a dhil ceñ yot dhël athëek ku ye yot gut yic ku look yic.

Wëeu bon

A lëu bë yï lëk ba wëeu bon cuat piny. Na döt wëeu kuun jiir:

- \$800 wik yic wälä likkä**, ka wëeu bon aa lëu bë thöön ke wëeu è jiir (wälä a lëu bïk lïk) wiik ka 4.
- Akuën wan \$800 wik yic** ka wëeu bon aa lëu bë thöön ke wëeu è jiir (wälä a lëu bïk lïk) wiik ka 6.

Raan lej baai a dhil wëeu bon gäm Kuccony è Raan Yucc ku Raan Yeeec (Consumer and Business Services) ka wiik ka 2 këc thök tén døm yen keek (wälä ka wiik ka 4 këc thök të ci yen yön de thöön raan dä bë jiëer yic wei). Raan lej baai a dhil anyuth ci bon cuat piny ka thää 48 këc thök tén døm yen wëeu.

Na cë kaam duun jiir thök, ka path ba raan lej baai lëk bë wëeu kuun bon dhuök ciëen. Na ci kë cë riäak baai ku a cïn wëeu è jiir njoot ku a cïn këny dëd, ka wëeu bon aa bë dhuök yïn.

(Det: Aguir è Housing SA a lëu bï kony wëeu bon. Manha yuöp keek telepun: 131 299)

Kä dhil raan lej baai looi :

Raan leñ baai a dhil yï gäm:

- wunj athör ë amat jïir baai yic (të cï wek amat jïir baai yic gät piny);
- athör ë nyuuth alonj yith ku kä dhil raan jïir ku raan leñ baai looi;
- athör ceeth baai – rin bë nyin rëer thïn kööl köök yïn thïn njic; ku
- anyuuth cïn wëeu cuat piny, të këc wëeu cuat piny bëñ yic akuën raan leñ baai yic.

Aya, raan leñ baai a dhil:

- baai col rëer la calcal ku rëer cë guir kööl köök yïn thïn;
- yï karj lëk të wïc yen bëñ baai (të cï bëñ de ye bëñ thiäak ke kë wër wei);
- baai col leñ thok kä path ye ye riit thok ku ye pan rëer cïn të tëek cuër; ku
- baai guir të leñ yen kë cë riäak (ku na leñ kë ca rac baai, ka yïn a bë wëeu guir yeen dhiel cuat piny).

Raan jïr baai yic a dhil käkä looi:

Yïn a dhil käkä looi ka yï ye raan jïr yöt yic:

- ye wëeu ë jïir baai cuat piny ka nïn ñoot ku duk nïn ye wääc yiic;
- ye baai ceñ ka guir yic bë ya rëer la yic calcal;
- thiöñ athör la cök të wïc yïn yeen ba amat ë jïir teem köü;
- lëk raan leñ baai kä cë riäak wälä kä wïc guiër;
- duk baai wel bë ya kë yïn luui thïn kä cï löj pëen ku duk raan dä pët bë ya luui kä cï löj pëen baai;
- duk duoot ye looi ku duk kooc akeunhom col riäak puöth ke yïn rin kuöc ciëej akeunhom; ku
- koj raan leñ baai lëk ka yï këc läi baai ñua yooç, ka yï këc raan dä bëy baai ku ka yï këc baai gua guir.

Juëkjuek bï wëeu ë jïr juakyïc

Wëeu ë jïir aa këc pät bë ya juak yiic të këc pëey 12 thök tën met wët ku theny athöör bë jïir gooc wälä tën juëk wëeu ë jïir yiic. Raan leñ baai a dhil yï gät bï lëk lön bï yen wëeu ë jïir juak yiic ka nïn 60 ñoot.

Wëeu ë jïir aa këc löj pät bë ya juak yiic ka kaam cë teem bï yöt jïir yic këc thök, të këc wët mat keya.

Käk koç jöör jïr anïin yic

Na cäk wääc wek raan leñ baai, ka yï jam kek koç Kucoony ë Raan Yooç ku Raan Yeeec (Consumer and Business Services). A lëu buk lëk alonj yïeth ku, ku kä dhil looi ku lëkku yïn dhël bï akëëk nyuööc. Na këc akëëk rot nyuööc, ka lëu ba gët tën koç ë Luñ Wël Baai ku Määc Yothralia Ceem (South Australian Civil and Administrative Tribunal - SACAT). Koç SACAT aa bë wët teem ku lëkkä week dhël bï wët nyuööc.

Wëet cë gët thuonj du

Yup telepun nämba 131 450 rin bë Athook yï waar thok MAJAN telepun thok. Wek aa bë rëer jam yic we ye diäk ku raan tök a bï waar thok. Col rot a col koç Kucoony ë Raan Yooç ku Raan Yeeec (Consumer and Business Services) nämba 131 882 të wïc yïn wëet alonj jïir anïin.

Na wïc ba lëk kökyök:

Kucoony ë Raan Yooç ku Raan Yeeec (Consumer and Business Services)

Pan Ye Koç Yooç Kony Thïn

4-6 Dhël Chesser (4-6 Chesser Street)

Adelaide SA 5000

Telepun: 131 882

Lëk alonj jïir a ba yök lëkayukar tën: www.sa.gov.au/tenancy/renters